

da entorn d'aquest estany (xxiii, 106.9); no sé si amb l'article *des-* o sense; també 6 o 7 k. NNO. d'Estavar. Crec que es tracta d'una falsa segmentació en lloc d'*estabrēnks*, pron. vulgar sincopada d'*Estavarencs*: es tracta, en efecte, de dues grans conques de pasturatsges sens dubte molt freqüentades pels pastors i ramats d'Estavar, lloc més enfondit (on a l'estiu l'herba és més seca que en aquells alts).

D'aquest gentilici deu ser llatinització el d'un notari del monestir de Stes. Creus, que firma «Raimundus *Stavarencis* scriptoris» en un doc. de 1163, referent a coses de Ross.-Cerd., car també hi firmen *Paracolls*, A. *Mossed*, B. *Foliano*, R. *Canavelas* i G. *Lúgols* (*Ll. Blanc de S. Creus*, § 112, p. 164).

Però el cas és que aquest gentilici suggereix una explicació d'un altre nom de lloc antic de l'alt Pallars, ESTAVARENÝ bastant problemàtic, etim. incerta. Que restarà incerta però almenys coherent. No en tinc gaire notícia més que per CCandi, segons un doc. de 1281, que extracta o resumeix dos cops seguits «La vall d'*Espot*, ab lo castell de Lort --- y tres viles de la mateixa, ço és, Obach, Solà [els barris *Obago* i *Solau* que hem vist a l'art. *Espot*] y *Stavareyn*» (*Mi. Hi. Cat.* II, 52), i a la p. 54: «los castells --- situats en la vall d'*Espot*, nomenats de Lort, Obach, Solà y *Estavareny*»: és de témer, per les grafies que hi posa, que es basi en unes còpies més o menys modernes, cosa que augmenta els dubtes ja existents des del punt de vista etimològic (cf. altre tempteig s. v. *Gelarèn*). No és, però, desenraonat sospitar que es tracti d'una forma d'*estavarenc/-arencis*, el gentilici que hem establert, supra, si bé amb una forma de sufix paral·lela; si bé l'ètimon basc *ESTA-BARR* tenia -RR, però els citats *estavarencs*, *-varencis*, són també amb -r simple, i no fóra això estrany si són derivats de creació secundària.²

¹ Potser podríem mirar el NL *Estovarres* o *Els Tovarres*, pda. de Tavascan, com una variant basca d'*Estavar* (*Estevar*) formada amb *ESTO-* (o *ESTA-*) (*E. T. C.* I, 162) i no del romànic *Tovar* (*E. T. C.* I, 139). — ² Induiria en un altre sentit un NP *Estevarius* que trobo en un doc. de l'arx. de Solsona, a. 1015, relatiu a Miravé (veg. aquí). Potser un NP germànic. Però no el tinc comprovat en altres fonts germ. ni cat., si bé és cert que els components -*WAR* (93 exs. en Först.) i *STAD* són més o menys productius (7 de *STAD-* en Först.), i el compost *Estedolf* el trobo en text cat. de 980, i *Aebischer* (*Onom. Cat.*) en algun altre; ben dubtós, tanmateix; i més encara que vingui d'un NP romà *Staberius* (Schulze, 163a), que forma grup amb *Stabius*, *Stabenos*, *Stabilius* i *Stabius*. Descarto, però, que *Estavareny* vingui d'un nom en -*SIND* (segons l'evolució comprovada en *E. T. C.* I, 37, on tenia comprovat *STILI-SIND* > *Estelareny*), perquè *Estev-*, amb la seva -*v-*, no s'explicaria en germ.: no es pot dir que hi existeixi arrel *STAU-* (4 noms en Först. només i dubtosos). Havent-hi *NLL* antics derivats en -*encs* formats sobre *NPP* germànics (molts a França, rars a Cat.: *Aebischer*, *Top.*, 35: *Robertencos*, *Rodebaldencos*) es

podria pensar si *Estavareny* s'hagués pogut derivar un poc com aquests, d'aquell dubtós *Estevarius* (més aviat que del nostre *Estavar*); però més problemàtic tot això.

Estavareny, V. *Estavar*

ESTAVILL (i variants)

Llogaret pallarès del Flamicell, agre. a La Pobleta de Bellvé.

PRON. LOCAL: *astabil*, *-tobil* a La Pobleta, 1920, Casac.; *astabil* oït 2 o 3 cops a Sarroca de Bellera, 1957 (xix, 178.2), i als pobles veïns en les enq. de 1962 (xxxvii, 132 ss.).

MENCIONS ANT. 1280: «Bernat d'Artesona y Arnau de *Stavil*, cavallers delegats de Guillem de Bellera» (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 6); 1359: *Tavill* (*Co DoACA* XII, 76), deglutinació esporàdica, facilitada pel cas d'*Espui* a la mateixa vall = *Es Puig* 'el puig'.

HOMÒNIM I PARÒNIMS. (2) Coma i Font de l'*estabil*, en el te. de Pinyana (xix, 188), diferent, car és 7 k. més SO. i amb el riu Bosia entremig.

D'altra banda *Parònims*, que difereixen per la é:

(3) Pla d'*estabél*, te. Estac, baixant del Pouet (xxi, 118), 13 k. a l'E. de (1).

(4) Amb -o pre-catalana: la rua ['rossegall de troncs'] d'*Estabélo*, i pda. dalt de la muntanya, te. Ribera de Cardós (xxi, 179, 180).

(5) NL antic en el Canigó: *montem Stavellum*, a. 845, citat entre el Puig de l'Estela, de Llec, i un *Montem Caprarium* (= *Prat-Cabrera*, limítrof amb Vallmanya), ms. de Cuixà, dipl. CVIII del Baluze; 958: *mons Stavelus*, segons Rubió Lois, índex de *Cat. Car.* II, 96, 11) en el *Barbet*, i dona naixement a l'*Estavell*, afl. de Llec.

(6) És incert si hi hagué encara un altre *Estavell* diferent o potser idèntic a (3), (4) o (5); un frater *Geraldus* de *Stabello* que firma l'a. 1231 en un doc. de Poblet a favor de pobladors de Verdú (Font Rius, *C. d. p.*, § 255) entremig d'una vintena de firmants (no tots freres) amb *NLL* (i posttoponímics) la major part del migjorn del Princ., però d'altres semblen més nòrdics. En tot cas, nou testimoni de la forma -*ell(a)* més que no -*ill*; sense excloure del tot que correspongui al lloc de (1) o (2).

ETIM. (1) S'ha propagat molt com a cogn. en la forma *Estevill* a Margalef i a Moià, *Estivill* a 7 p. de l'Ebre o Garrigues, 3 del Cp. de Tarr., i 3 del cat. central; *Destaville* nom de 6 persones a St. Ll. de la Salanca, sens dubte grafia dels administradors francesos, per «d'*Estavill*». És clar que no pot venir, com voldria *AleM*, d'*Esteve*, que hauria fet -*venill* i no pas -*vill* (cf. el conegut *Estevanell*).

ETIM. Encara que no estigui documentat en llatí clàssic existí segurament un dim. vulgar *STABELLUM* al costat de *stabulum* «demeure, domicile, bergerie, étable, écurie», format com *sacellum* al costat de *sacculus*, *offella/offula*, *pustella/pustula*, *locellus/locu-*